

CASEARTIKEL:

Ubeskyttet sex kan føre til infertilitet

Sundhedsstyrelsen vurderer, at op mod 50.000 danskere hvert år smittes med klamydia, og halvdelen mærker det ikke selv. I sidste ende kan sygdommen føre til infertilitet, hvis den ikke bliver behandlet.

I 2014 blev der konstateret 30.881 klamydiatilfælde i Danmark. Men fordi langt fra alle klamydiasmittede oplever symptomer på infektionen, vurderer Sundhedsstyrelsen, at knap lige så mange danskere bærer rundt på den smitsomme sexsygdom uden at vide det. Og disse mennesker befinder sig i en langt fra ufarlig situation.

Det kan Kirsten List Larsen bevidne. Efter en ubehandlet klamydiainfektion som 24-årig måtte hun senere i livet opgive at få egne biologiske børn. Sexsygdommen havde gjort hende infertil.

Ubeskyttet sex var mit ansvar

Sidst i 80'erne havde Kirsten List Larsen været på en romantisk rejse til Tyrkiet med sin daværende kæreste. Kort efter rejsen fik kæresten konstateret og behandlet en underlivsbetændelse hos lægen, men det var ikke noget, Kirsten skulle bekymre sig om, fortalte han. Hun valgte at stole på ham.

Trekvart år, nogle pletblødninger og en sejlivet klamydiainfektion senere gik det dog op for Kirsten List Larsen, at noget var galt. Kærestens 'underlivsbetændelse' havde i virkeligheden været en klamydiainfektion, og deres tur til Tyrkiet gav pludselig minder om nogle ensomme aftener på hotelværelset.

Dengang var hun vred, men i dag ser hun mere nuanceret på historien.

– Jeg har erkendt, at ansvaret helt klart også er mit. Selvfølgelig burde min kæreste have informeret mig, men det er MIT ansvar at passe på mig selv og handle ansvarsfuldt. Jeg havde jo selv valgt at dyrke usikker sex med ham, og jeg valgte jo selv ikke at blive testet, fortæller Kirsten List Larsen.

Er det nu også nødvendigt med den der test?

Ubeskyttet sex blandt unge danskere i dag er langt fra ensbetydende med et efterfølgende besøg hos lægen. Det ved de hos Sex & Samfund, som driver den anonyme rådgivning Sexlinien for Unge. De modtager årligt cirka 11.000 henvendelser fra unge mellem 12 og 25 år.

En del af disse henvendelser er fra unge, som enten har oplevet symptomer på

Diagnosticerede klamydia-tilfælde per 1.000 (2014)

15-19 år:	
Mænd	11,38
Kvinder	31,97
20-24 år:	
Mænd	26,66
Kvinder	44,02
25-29 år:	
Mænd	15,31
Kvinder	17,20

Kilde: Statens Serum Institut

klamydia eller har en sexpartner, der har fået konstateret en infektion.

Jeppe Hald, der er projektleder hos Sex & Samfund, oplever, at de unge er uvante med at tage ansvar for egne lægebesøg.

– Det er ret almindeligt, at vi får henvendelser fra unge, som gerne vil undgå at komme til egen læge for at blive testet for klamydia. De spørger simpelthen til, om de ikke bare kan tage nogle piller, så de undgår turen til lægen. En nærliggende forklaring er, at de unge helst ikke vil tale med egen læge om de her mere intime emner, fortæller han.

Mere end hver fjerde dansker på 25 år har haft en seksydom – en eller flere gange.

Kilde: [Sundhedsstyrelsen](#)

Det genkender Uffe Koppelhus, der er afdelingslæge ved Klinik for Hud- og Kønssygdomme på Aarhus Universitets-hospital.

– Vi oplever ikke sjældent, at folk kommer til os, fordi de gerne vil uden om deres egen læge. Vi ved ikke præcis hvorfor, men det er vores klare indtryk, at nogle oplever en større anonymitet hos os end hos egen læge. Det spiller måske også ind, hvis deres forældre eller partnere er tilknyttet det samme lægehus. Men i virkeligheden er lægerne jo så fuldstændig professionelle, at det ikke bør påvirke de unges beslutning, siger Uffe Koppelhus, som dog understreger, at alle er velkomne til at blive undersøgt på kønssygdomsklinikken.

Man skal tage sig selv alvorligt, lytte til sin egen krop og bruge sin sunde fornuft. Hvis man dyrker usikker sex, skal man lade sig teste – hellere en gang for meget end en gang for lidt. Havde jeg vidst det, og ikke været så naiv, havde jeg nok kunne undgå min egen ufrivillige barnløshed...

Brug din sunde fornuft!

For Kirsten List Larsen betød den sene kontakt til egen læge, at hendes æggeledere havde lukket sig sammen som følge af den ubehandlede klamydiainfektion. Trods kirurgiske indgreb lykkedes det ikke lægerne at åbne hendes æggeledere, da hun flere år efter infektionen opsøgte en fertilitetsklinik sammen med sin nye kæreste.

At hun lod være med at gå til læge tidligere skyldtes ikke et forbehold eller en frygt for den intime snak. I stedet var det tilliden til kæresten og en manglende viden om alvoren ved seksydomme, som resulterede i, at hun ikke i tide kom op på lægebriksen. Derfor er Kirsten List Larsen da også meget klar, når hun giver sin historie videre til unge i dag:

Kort om Kirsten List Larsen

Kirsten List Larsen er i dag adoptivmor til to børn og har en kandidatgrad i sociologi. Hun bruger sine egne erfaringer til at give sparring til andre ufrivilligt infertile.

Læs mere om hendes personlige beretning på www.kirstenlistlarsen.dk.

– Man skal tage sig selv alvorligt, lytte til sin egen krop og bruge sin sunde fornuft. Hvis man dyrker usikker sex, skal man lade sig teste – hellere en gang for meget end en gang for lidt. Havde jeg vidst det, og ikke været så naiv, havde jeg nok kunne undgå min egen ufrivillige barnløshed, fortæller hun.

Flere muligheder for test

Skal man fremover undgå tragiske historier som Kirsten List Larsens, er det afgørende, at flere og flere husker kondom, når de dykker under dynen. Men når skaden er sket, er det nødvendigt, at man får nedbragt det såkaldte mørketal – altså antallet af klamydiasmittede, som ikke er bevidste om deres egen infektion. Det kræver, at danskerne bliver bedre til at informere deres sexpartnere om eventuel smitte. Og så er mulighederne for test også en vigtig faktor, ifølge Sex & Samfund:

– Vi mener, at de unge skal tilbydes så mange forskellige testmuligheder som muligt, når det for nogle er svært at gå til egen læge. Flere kommuner tilbyder hjemmetest til de unge – for eksempel via Klamydiatest.dk, mens der andre steder er seksygdsklinikker til formålet. Det kan alt sammen være med til at nedbringe mørketallet, siger Jeppe Hald fra Sex & Samfund.